

N:o 264.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående upplåtande af lägenheter från förra skvadronchefsbostället Nyvalla nr 1 i Uppsala län; gifven Stockholms slott den 26 april 1912.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

dels att i statsrådsprotokollet uppräknade, till förra skvadronchefsbostället 1 $\frac{5}{8}$ mantal Nyvalla nr 1 i Viksta socken af Uppsala län hörande 26 särskilda områden må med i samma protokoll tillstyrkta arealer och under där angifna förbehåll från egendomen upplåtas, området litt. A1 genom försäljning till landtbrukaren Petrus Persson i Norrvallby för en köpeskilling af 225 kronor att betalas kontant vid tillträdet, samt de öfriga områdena — de med litt. A2—A6 betecknade, såsom en lott — enligt kungl. kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärfva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande af de i kungl. brefvet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen af berörda grunder meddelade närmare bestämmelser.

De till ärendet hörande handlingar jämte kartor skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

*Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26
april 1912.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSSVÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Petersson anförde vidare.

Vid en den 11 januari 1911 afslutad uppskattningsförrättning å förra skvadronchefsostället 1⁵/₈ mantal Nyvalla n:r 1 i Viksta socken af Uppsala län för uppgörande af förslag till förnyad utarrendering från den 14 mars 1912 af denna egendom, som lämnar mer än 600 kronor i årligt arrende, hafva uppskattningsmännen väckt förslag om försäljning af lägenheter från egendomen.

I anledning häraf har domänstyrelsen i underdånig skrifvelse den 20 januari 1911 underställt ärendet Kungl. Maj:ts nådiga pröfning samt för sådant ändamål öfverlämnat instrument öfver förenämnda uppskattning och öfriga ärendet rörande handlingar och kartor, däribland en af förste landtmätaren F. W. Mossberg åren 1894—1895 öfver egendomens alla ägor upprättad karta, en af förste landtmätaren Birger A. Stagh år 1909 från förenämnda karta kopierad och kompletterad karta öfver den så kallade frihetsjorden under Nyvalla samt en af distrikts-

landtmätaren J. Hj. Schönström år 1910 kopierad karta öfver en del af egendomen, som ansetts böra upplåtas till egna hem.

Af dessa handlingar inhämtas, att egendomen, som är belägen 0,4 mil från Skyttorps station å Uppsala—Gäfle järnväg, har en areal af 341 hektar 3,7 ar.

Genom krigskollegii resolution den 7 december 1860 blef en under egendomen belägen mosse, benämnd Myren, hvilken enligt förste landtmätaren Staghs karta med beskrifning har en areal af 130 hektar 4,5 ar, åt dåvarande indelningshafvaren upplåten på 50 frihetsår, som genom sedermera tillkomna resolutioner bestämts skola gälla intill den 14 mars 1912, under skyldighet för honom eller hans rättsinnehafvare att till den 14 mars 1909 hafva torrlagt, odlat och med erforderliga hus för grödornas förvaring bebyggt nämnda så kallade frihetsjord. Från den 14 mars 1878 är frihetsjorden upplåten åt Julius Folcker, som på det sättet begagnat sin rätt till den för odling upplåtna mossen, att han fördelat densamma i åtskilliga mindre lotter, hvartill besittningsrätten blifvit genom särskilda kontrakt försäld till olika personer mot skyldighet för dem att fullgöra det föreskrifna odlingsarbetet.

Uppskattningsmännen hafva framhållit, att å Myren funnes vidsträckta dymarker, hvilka icke lämpligen kunde läggas till hufvudgården, att å Myren under frihetsåren uppstått åtskilliga lägenheter samt att å egendomens nordligaste del funnes ett torp, Storslätt, som, skildt från hufvudgården genom Myren, vore alltför aflägsset för att kunna under gården med fördel bibehållas. Med hänsyn därtill hade det syntts uppskattningsmännen angeläget att genom Myrens uppdelning i mindre jordbrukslägenheter och dessas jämte torpets försäljning befordra småbrukar- och egnahemsrörelsen. I anledning häraf hafva de föreslagit, att såväl torpet Storslätt med därtill hörande afrösningsjord som den med namnet »Bokhållarhagen» betecknade inägojord med ägofigurerna n:r 557—578 och »Tidlunds åkrar» n:r 624 och 625 äfvensom betesmarken n:r 623 och del af n:r 186, allt å Mossbergs förenämnda karta, borde skiljas från hufvudgården för att förenas med egnahemsområdet samt att af frihetsjorden på Myren i stället borde läggas till hufvudgården de intill den så kallade Sägängen väster om gårdesvägen n:r 638 belägna delar, å Mossbergs och Staghs kartor betecknade med n:r 221—227, 230—232, 239—260, 278—289, 292, 314 och 315. Den till utarrendering afsedda hufvudgården skulle efter denna omreglering, som minskar dess inägojord med 4 hektar 50,7 ar, få sina inägor i ett komplex om 81 hektar 75,5 ar. Som Myren på grund af sin naturliga beskaffenhet och sitt läge i närheten af stora torfmossar vore rätt mycket utsatt för frostsador,

hafva uppskattningsmännen föreslagit, att skyddsskog skulle uppdragas på ett bälte af kronans behållna mark mot egnahemsområdet.

Uppskattningsmännen hafva föreslagit, att egnahemsområdet skulle uppdelas i följande 26 försäljningslotter, som åsatts nedannämnda salu- och arrendevärden:

Litt. å Schönströms karta	Beskaffenhet	Areal			Värde å växande skog		Salu- värde Kronor	Arrende- värde Kronor
		Har	Ar	Kvm	Kronor	öre		
A 1	Bebyggd lägenhet ...	1	07	30	—	—	225	15
A 2	Obebyggd lägenhet..	1	53	30	—	—	280	14
A 3	” ”	2	16	40	—	—	350	18
A 4	” ”	2	15	30	—	—	300	15
A 5	” ”	2	15	90	—	—	260	13
A 6	” ”	1	50	50	—	—	120	—
B och C	Bebyggd lägenhet ...	9	57	10	—	—	1,600	80
D	” ”	6	06	10	—	—	1,210	61
E	” ”	4	30	30	214	90	880	30
F	” ”	3	20	60	5	—	550	25
G	” ”	9	71	—	299	05	1,720	64
H	Obebyggd ”	3	77	90	224	05	760	25
I	” ”	3	22	—	120	85	500	—
K	” ”	7	88	90	820	30	2,060	58
L	Bebyggd ”	3	04	—	—	—	630	31
M	” ”	2	95	40	—	—	670	30
N	” ”	4	88	30	—	—	1,050	52
O	” ”	6	09	40	—	—	1,210	60
P	Torpet Storslätt.....	20	90	30	1,725	—	4,710	150
Q	Obebyggd lägenhet..	7	37	10	223	—	1,700	85
R	Bebyggd lägenhet ...	3	51	40	—	—	760	38
S	” ”	3	43	90	—	—	670	33
T	Obebyggd ”	4	19	50	—	—	670	34
U	” ”	4	34	30	—	—	650	33
V	Bebyggd ”	3	35	10	65	50	560	24
X	” ”	5	12	20	—	—	880	39

Enligt delningsförslaget skulle för gemensamma behof afsättas följande å Schönströms karta utmärkta områden: litt. a, afloppsdikey, litt. c, d och e, vägar till mossen, och litt. f, g och h, utfartsvägar.

Beträffande det å Schönströms karta med A betecknade området hafva uppskattningsmännen anført, att därå finnes ett bostadshus för fem hushåll jämte uthus, hvilka byggnader ägas af landtbrukaren Petrus Persson i Norrvallby. Som denne ägde ett hemman och dessutom vore disponent för Läby ångsåg samt alltså icke jämlikt nådiga kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärfva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar torde kunna hembjudas en småbrukslägenhet, hafva uppskattningsmännen föreslagit, att lägenheten skulle uppdelas i förberörda sex lotter, hvaraf A 1 med byggnaderna borde hembjudas till bemälda Persson och de öfriga, som passade för sådana landtbrukare i trakten, hvilka behöfde något lösjord för rotfrukts- och foderväxtodling, försäljas till den högstbjudande å auktion utan villkor om deras bebyggande. Om det med A betecknade området icke kunde sålunda försäljas, hafva uppskattningsmännen ansett detsamma böra utläggas till skyddsskog.

Försäljningen af de öfriga lägenheterna är föreslagen att äga rum i enlighet med bestämmelserna i nyssnämnda nådiga kungörelse den 31 december 1909 och under villkor i öfrigt

beträffande lägenheten O, att arbetaren Anders Sahlström skulle förbehållas rätt dels att under sin lifstid bebo en honom tillhörig, å lägenheten befintlig stuga samt därtill bruka en tomtplats omkring stugan 30 meter lång och 30 meter bred eller 900 kvadratmeter mot erläggande till lägenhetens innehafvare af 3 kronor i årlig afgäld dels att få fri utfartsväg öfver lägenheten; och

beträffande lägenheten P, torpet Storslätt, att arbetaren J. E. Tillman och hans hustru skulle äga att under sin lifstid bruka och bebo en af dem nu innehafd lägenhet om 23.8 ar, å Mossbergs karta betecknad med ägofigurerna nr 537—539, mot årlig afgäld till torpets innehafvare af 3 kronor och med rätt till fri utfartsväg öfver torpet.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande har tillkännagifvit, att, Kungl. Maj:ts befallningshafvande veterligt, inga särskilda omständigheter påkallade de till försäljning föreslagna områdenas bibehållande åt kronan, och har Kungl. Maj:ts befallningshafvande förty hemställt, att de finge i behörig ordning försäljas.

För egen del har domänstyrelsen i hufvudsak icke haft något att erinra mot uppskattningsmännens förslag. Då emellertid lägenheternas afskyljande från hufvudgården syntes styrelsen lämpligen kunna ske genom afsöndring, ehuru deras sammanlagda areal utgjorde mer än en femtedel af hemmanets hela areal, och då genom ett sådant tillvägagående en

tidsödande ägostyckning blefve inbesparad, borde enligt domänstyrelsens mening de för gemensamma behof afsatta områdena med undantag af vägarna litt. c och d tilläggas vissa af lägenheterna och har styrelsen i sådant hänseende föreslagit,

att litt. a, afloppsdike, uppdelades på de lägenheter, som angränsade detsamma, med halfva bredden till hvar lägenhet och med den längd, som motsvarade lägenhetsgränsen;

att litt. e, väg till mossen, tillades lägenheten B och C med skyldighet för innehafvaren af lägenheten att upplåta vägen till fritt begagnande såsom väg till mossen;

att litt. f., väg, till den del densamma vore belägen väster om afloppsdiket lades till lägenheten H samt till den del den låge öster om samma dike till lägenheten N, så långt den angränsade denna lägenhet, och i öfrigt till lägenheten L med skyldighet för innehafvare af lägenheterna H, L och N att gemensamt hålla vägen såsom utfartsväg för lägenheterna;

att litt. g, väg, lades till lägenheten P, torpet Storslätt, med skyldighet för innehafvare af torpet att upplåta vägen såsom utfartsväg för lägenheten litt. Q och att jämte innehafvaren af denna lägenhet underhålla vägen; samt

att litt. h, väg, lades till lägenheten X, med skyldighet för innehafvaren af denna lägenhet att upplåta vägen till begagnande åt innehafvaren af lägenheten V, hvilken sistnämnda åter skulle tillförbindas att jämte innehafvaren af lägenheten X underhålla vägen.

Vidare har styrelsen ansett, att vägarna litt. c och d borde i kronans ägo bibehållas såsom utfartsvägar från mossen.

Hvad särskildt den föreslagna försäljningen af området A i sex lotter anginge, har domänstyrelsen, då det ifrågasatta skyddsskogsområdet syntes vara tillräckligt stort tilltaget för sitt ändamål och då ägaren af bostadsbyggnaden icke torde böra tillerkännas rätt att lösa hela lägenheten, ansett det gjorda förslaget antagligt, ehuru detsamma icke skulle gynna egnahemsrörelsen. Innan lotterna A 2, A 3, A 4, A 5 och A 6, som tillsammans innehölle 9 hektar 46,9 ar åker och en backe om 4.5 ar och tillsammans vore saluvärderade till 1,310 kronor, utbjödes å offentlig auktion, syntes dock ett försök böra göras med deras utbudande såsom en obebyggd jordbrukslägenhet och upplåtande i enlighet med bestämmelserna i ofvanberörda nådiga kungörelse den 31 december 1909, liksom, för den händelse ägaren af omnämnda bostadsbyggnaden icke ville lösa lotten A 1 mot åsatt saluvärde, försök borde göras att utbjuda

jämväl denna lott tillika med de öfriga fem, innan utbud af lotten å auktion till den högstbjudande gjordes.

Sedermera har domänstyrelsen på gifven anledning uti särskild underdånig skrifvelse den 3 februari 1911 hemställt, att såsom ytterligare villkor vid den föreslagna egnahemsförsäljningen från egendomen måtte beträffande lägenheten litt. B och C bestämmas, att arbetaren C. J. Carlsson och, därest han vore gift, hans hustru skulle under sin lifstid äga bebo en honom tillhörig stuga på lägenheten samt bruka därtill nu upplåtna planteringsland mot erläggande af 2 kronor i årlig afgäld till lägenhetens innehafvare och med rätt till fri utfartsväg öfver lägenheten.

Domänstyrelsens förslag till upplåtelse från egendomen finner jag mig kunna i hufvudsak biträda. Dock synes den för gemensamt behof afsatta, med litt. g betecknade vägen böra läggas icke, såsom domänstyrelsen föreslagit, till lägenheten P, utan till lägenheten Q, såvidt vägen faller inom denna lägenhet, och i öfrigt till lägenheten T med skyldighet för innehafvarna af sistberörda två lägenheter att upplåta vägen till begagnande åt innehafvarna af lägenheterna P och S, hvilka åter böra tillförbindas att jämte innehafvarna af lägenheterna Q och T underhålla vägen. Hvad vidare angår de till gemensamt behof afsatta vägarna litt. c och d anser jag lämpligast, att jämväl dessa tilldelas vissa lägenheter, nämligen litt. c lägenheterna A5 och A6, hvardera lägenheten så långt vägen angränsar lägenheten, och litt. d lägenheten A1 med skyldighet för lägenheternas innehafvare att upplåta vägarna till fritt begagnande såsom vägar till mossen. Beträffande sättet för upplåtelse syns mig lotten litt. A1 lämpligen böra försäljas till Petrus Persson för en köpeskilling af 225 kronor att betalas kontant, vid tillträdet. Upplåtandet af de öfriga försäljningslotterna lär däremot böra äga rum enligt gällande grunder för egnahemsupplåtelse.

Jag ber slutligen få meddela, att egendomen numera blifvit utarrenderad på ytterligare ett år eller således till den 14 mars 1913.

Åberopande hvad sålunda förekommit får jag i underdånighet hemställa, det Eders Kungl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå Riksdagen medgifva,

att ofvan uppräknade 26 särskilda områden må med af mig tillstyrkta arealer och under ofvan angifna förbehåll från egendomen upplåtas, området litt. A1 genom försäljning till ofvan bemälda Petrus Persson för en köpeskilling af 225 kronor att betalas kontant vid till-

Departementschefen.

trädet, samt de öfriga områdena — de med litt. A2—A6 betecknade, såsom en lott — enligt nådiga kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärfva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande af de i nådiga brefvet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen af berörda grunder meddelade närmare bestämmelser.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna nådigt bifall och förordnade, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ur protokollet:

Erland Falk.
